

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньо-професійною програмою
«Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«Інвестиційна привабливість фармацевтичної галузі України
(на прикладі «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ»)»**

Виконавець:

студентка факультету міжнародної економіки

Головатюк Ольга Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Козак Юрій Георгійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фармацевтична галузь в Україні є надзвичайно прибутковою та перспективною. Вітчизняний ринок є специфічним та непростим для зарубіжних виробників, тому ТНК часто стикаються з питаннями раціональності інвестицій, оптимальних форм інвестування та адаптації діяльності до специфічних умов національного ринку. На протязі останніх років на ринок фармацевтики України впливає ряд зовнішніх чинників, таких як економіко-політична нестабільність, недосконалість законодавчої бази, висока конкуренція, недотримання патентних прав тощо. Така нестабільність ринку створює перешкоди для усіх його суб'єктів. Внаслідок цього ріст ТНК, що функціонують на території України, уповільнився, а конкурентоспроможність вітчизняних виробників підвищилась. Незважаючи на це, для багатьох іноземних ТНК Україна досі виглядає ненадійним партнером, хоча і показує високі прибутки при порівняно низькому рівні інвестицій. В той же час, інтеграція в європейське співтовариство зумовила більшу відкритість України для нових інвестиційних проектів та більш тісного співробітництва з іноземними партнерами.

Мета дослідження. На основі дослідження, аналізу та узагальнення особливостей формування міжнародної конкурентоспроможності Одеського регіону розробити пропозиції щодо її підвищення за рахунок інноваційної складової.

Завдання дослідження:

- визначити сутність поняття інвестиційна привабливість галузі;
- виявити основні фактори, що впливають на рівень інвестиційної привабливості галузі;
- узагальнити економіко-математичні методи, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості фармацевтичної галузі;
- проаналізувати особливості діяльності представництва компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ» в Україні;
- провести порівняльний аналіз результатів діяльності українських підприємств та іноземних інвесторів в Україні;
- розрахувати інвестиційну привабливість фармацевтичної галузі України для компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ»;
- розробити пропозиції щодо оптимальних форм інвестиційних проектів для компанії;
- економічно обґрунтувати доцільність запропонованих форм інвестування.

Об'єктом дослідження є інвестиційна привабливість фармацевтичної галузі України.

Предметом дослідження виступає комплекс пропозицій щодо оптимальних форм інвестиційної діяльності в Україні для фармацевтичної ТНК «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ».

Методи дослідження. Було використано такі загальнонаукові методи, як аналіз та синтез, дедукція та індукція, діалектичний, метод системного і порівняльного аналізу. Для оцінки інвестиційної привабливості були використані

спеціальні наукові методи: графічні, математичні, статистичні, експертні оцінки. Для розрахунку інтегрального показника було використано інтегральну модель на базі теорії імовірності, статистики та економетрики. Для вибору оптимальної форми інвестування застосовувалися метод сценаріїв, порівняльній та SWOT-аналіз.

Інформаційною основою дослідження виступають книги, періодичні видання, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, звіти та внутрішні документи компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ», закони та інші нормативно-правові документи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок. Основний зміст викладено на 83 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 28 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано статті:

- Головатюк О. С. Інвестиційна привабливість фармацевтичної галузі України: сучасний стан та перспективи / О. С. Головатюк. // «МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ». – 2018. – №8. – С. 44–49;
- Kozak Y. G., Holovatiuk O.H. Analysis of the pharmaceutical market in Ukraine from the perspective of a foreign investor / Y. G. Kozak, O. S. Holovatiuk. // Всеукраїнський форум з проблем міжнародних економічних відносин (в онлайн форматі) “Проблеми розвитку малих відкритих економік”. – 2018. – С. 218–222.

Взято участь у:

- науково-дослідній роботі кафедри за темою «Міжнародна конкурентоспроможність: підприємство – транскордонний регіон» (листопад 2017);
- Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Глобальні та регіональні аспекти інноваційного розвитку економіки» у секції «Теоретичні та прикладні проблеми сучасних міжнародних економічних відносин» з доповіддю «Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємств фармацевтичної промисловості» (23 березня 2018 р.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи дослідження інвестиційної привабливості галузі»** визначено сутність поняття інвестиційна привабливість галузі, фактори, що впливають на її рівень, та економіко-математичні методи для її розрахунку.

У другому розділі **«Аналіз інвестиційної привабливості української фармацевтичної галузі для компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ»** надано узагальнену характеристику підприємства та його українського представництва, проаналізовано основні економічні показники діяльності компанії як суб'єкта ЗЕД, проведено фундаментальний аналіз інвестиційної привабливості фармацевтичної галузі та розраховано її інтегральний показник.

У третьому розділі *«Пропозиції щодо використання інвестиційних можливостей фармацевтичної галузі України для компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ»* запропоновано низку перспективних інвестиційних проектів виявлених у ході аналізу привабливості українського фармацевтичного ринку у другому розділі. Було також надано економічне обґрунтування кращих пропозицій.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу широкого спектра теоретичних та аналітичних джерел щодо рівня інвестиційної привабливості фармацевтичної галузі України для іноземного інвестора та визначення напрямків використання потенційних можливостей зробимо такі висновки:

1. Аналіз сучасних наукових досліджень у першому розділі виявив, що поняття інвестиційної привабливості має досить неоднозначний зміст, а сам термін носить комплексний характер та існує на рівнях країни, галузі, регіону і підприємства. На рівні галузі інвестиційну привабливість можна визначити як інтегральний показник, що об'єднує характеристику кожного виду галузі із сторони ефективності функціонування та рентабельності.
2. Структура оцінки показника інвестиційної привабливості включає аналіз рівня перспективності розвитку галузі; оцінку середньогалузевої рентабельності діяльності підприємства; оцінку галузевих інвестиційних ризиків.
3. До ключових факторів, що впливають на інвестиційну привабливість на рівні галузі віднесемо: прибутковість галузі, ефективність виробничої діяльності галузі, ефективність капітальних вкладень в галузь, значущість галузі в економіці України, сталість галузі до економічного спаду виробництва, соціальна значущість галузі, ступінь державної підтримки розвитку галузі тощо.
4. Розрахунок показника інвестиційної привабливості галузі передбачає використання експертних оцінок, статистичних методів, математичних моделей або ж їх комбінацій. Більшість вчених погоджуються, що оптимальним способом є все ж таки метод інтегрального показника, що поєднує фундаментальний аналіз та безпосередньо математичну факторну модель. Модель розрахунку інтегрального коефіцієнта з використанням функції Харрінгтона було обрано як оптимальну в даних умовах.
5. Німецька фармацевтична компанія «ВЬОВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ» як суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності діє як некомерційне представництво та є потенційним інвестором на українському ринку.
6. Для зарубіжних виробників справедливі наступні тенденції: найголовнішою перевагою є якість, унікальність та репутація їх продукції; середньозважена вартість упаковки іноземних компаній в 4 рази вища за українські, тому при 30% продажів в упаковках, вони мають майже 60% в грошовому еквіваленті; обсяги продажів дорогих іноземних препаратів зростають, незважаючи на високі ціни; репутація іноземних фірм дозволяє їм мати понаднормові прибутки на українському ринку; спад 2013-2015 років відзначився негативно на купівельній спроможності населення і знизив обсяги продажів приблизно

вдвічі; з 2016 року пішов активний ріст і фармацевтичний ринок довів свою здатність швидко відновлюватися.

7. Фундаментальний аналіз інвестиційної привабливості фармацевтичної галузі дав позитивні результати. На рівні країни за останні роки Україна в міжнародних рейтингах підвищилась на декілька сходинок, а загальний індекс інвестиційної привабливості вийшов з негативної у нейтральну площину. У національних рейтингах галузей промисловості фармацевтична має одні з найвищих позицій, а економічні показники вказують на ріст продажів на 5% в натуральному та 20% у грошовому вираженні, що загалом свідчить про перспективність фармацевтики в Україні.
8. Використовуючи модель інтегральної оцінки та властивості функції Харрінгтона, було проведено власний розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості та отримано індекс 0,72, що відноситься до високого рівня, а це підтверджує результати фундаментального аналізу.
9. У третьому розділі було проведено пошук оптимальних форм для інвестицій та аналіз їх економічних вигід. Таким чином, на базі SWOT-аналізу положення компанії «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ» в Україні, було використано метод сценаріїв та підібрано 5 форм інвестиційних проектів, серед яких обрано один оптимальний.
10. Перша пропозиція – це перегляд юридичного статусу компанії в Україні та перехід від представництва до торгового товариства з обмеженою відповідальністю, адже форма некомерційного представництва вже не відповідає можливостям компанії на українському ринку.
11. У якості інвестиційного проекту було запропоновано перенесення останньої частини виробничого процесу, а саме фасування, пакування та маркування, до України. Такий крок в сукупності з переходом від представництва до ТОВ: зберігає основну конкурентну перевагу компанії – німецьку якість та репутацію європейського препарату високого цінового сегменту, адже ліки так і будуть мати німецьке походження; вирішує проблему складності та низької ефективності логістичної структури та пакувального процесу, знижує його витрати; зменшує митні платежі та імпорتنі витрати; вирішує проблему обмеженості представництва, відкриває можливості діяльності в гривні; зменшує вартість утримання продукції, шляхом відходу від митних складів; розширює можливості співпраці з новими дистриб'юторами та напряму з аптеками; знижує валютні ризики та трансакційні витрати, пов'язані з ними; використовує тенденції росту фармацевтичного ринку України, ринку рецептурних та біологічно активних добавок, розвитку страхової медицини; використовує вільні виробничі потужності української фармацевтичної галузі та дешевшу робочу силу; перспективне використання географічного положення України для діяльності у ближніх країнах-сусідах з подібними стандартами якості; не ризикує занадто великими інвестиціями у разі виникнення загроз економіко-політичного характеру.

АНОТАЦІЯ

Головатюк О.С., «Інвестиційна привабливість фармацевтичної галузі України
(на прикладі «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ»)),
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі
спеціальності
292 «Міжнародні економічні відносини» за магістерською програмою
«Міжнародні економічні відносини»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає інвестиційна привабливість фармацевтичної галузі України. У роботі розглядаються теоретичні основи поняття інвестиційна привабливість галузі, фактори, що впливають на її рівень, та сучасні економіко-математичні методи для її оцінки.

Проведено фундаментальний багаторівневий аналіз інвестиційної привабливості фармацевтичної галузі України та розраховано інтегральний показник з використанням математико-статистичних методів для суб'єкта ЗЕД.

Складено рекомендації щодо перспектив використання виявлених інвестиційних можливостей іноземним інвестором у фармацевтичній галузі України на прикладі німецької корпорації «ВЬОРВАГ Фарма ГМБХ & КО.КГ». Наведено ряд пропозицій для компанії на українському фармацевтичному ринку та економічне обґрунтування їх доцільності.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість галузі, інтегральний показник інвестиційної привабливості, фармацевтична галузь, індекс інвестиційної привабливості, ТНК, суб'єкт ЗЕД, інвестиційний проект.

ANNOTATION

Holovatiuk O.S., « Investment attractiveness of the pharmaceutical industry of
Ukraine
(an example of «WÖRWAG PHARMA GmbH & Co. KG»)),
thesis for Master degree in specialty 292 «International economic relations» under
the program «International economic relations»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Master thesis consists of three sections. The object of research is the investment attractiveness of the pharmaceutical industry of Ukraine. The paper considers the theoretical foundations of the concept of investment attractiveness of the industry, factors influencing its level, and modern economic and mathematical methods for its evaluation.

The fundamental multilevel analysis of the investment attractiveness of the pharmaceutical industry of Ukraine was conducted. An integral indicator for the subject of

foreign economic activity was calculated with the use of mathematical and statistical methods.

The recommendations of new investment projects for the company on the Ukrainian pharmaceutical market were given on the example of the German pharmaceutical corporation “WÖRWAG PHARMA GmbH & Co. KG”. In addition, economic justifications of their expediency were prepared based on analysis of investment attractiveness of the industry.

Keywords: investment, investment attractiveness of the industry, integral indicator of investment attractiveness, pharmaceutical industry, investment attractiveness index, TNC, subject of foreign economic activity, investment project.